

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any III.—TARRAGONA, 28 Novembre de 1915.—Núm. 117.

BIBLIOTECA PÚBLICA
TARRAGONA
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Rambla de Sant Joan, 50, baixos
TELÉFON, 255

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

Visca Macià!

Visca'l nostre diputat!

La vostra ànima delicada no ha pogut resistir mes la pestilència, i la vostra figura sempre gran, sempre per demunt de totes les altres, minvada de llúm, santificada i tot, ha fet callar les granotes que tant bé viuen al toll.

La vostra paraula, tota sinceritat, ardiment, noblesa i heroisme, s'ha imposada; heu sigut mirat pavorosament per uns, amb enveja per molts i amb respecte per tothom.

Quant vos deu Catalunya! Llástima que'l vostre amor fervorosíssim a Espanya no sigui comprès i fins sigui negat; l'Espanya gran, respectada i poderosa que'ls catalans desitjém vos i nosaltres l'amarem de catalanisme i al vigor poderós de vostra santa paraula, renaix esplendorosa, altruista, plena de germanor l'Espanya nova, rediviva, llaç d'unió de tants pobles germans, no pas la que no enteném, ni entendrém mai.

¿Servirà vostra noble actiut? ¿Serà d'utilitat la dura i merescuda oració parlamentaria vostra? Vos crec ungit i tinc fè en vostra actuació, tinc una fè definitiva per Catalunya, adoro a Espanya i vos també, vos també, i passi'l que passi a una i altre les hem de veure grans, tal com desitjém.

Recorden-vos d'un dinar a l'Ajuntament de Borjes Blanques aont un català, l'últim de tots, vos deia emocionat que hi ha que portar el sacrifici a terme, que'ls sants mes grans, els màrtir, i'l seu nom, com el vostre, son immortals, i vos demanava lloc en vostra heròica companyia.

Visca'l nostre diputat! Visca en Macià!

PERE MARTELL.

El nostre idioma

Un senyor que crec se diu Royo Villanova ha obert la boca al Senat i, al fer-ho, ha sigut amb la costum en ell innata de que amb qualsevol motiu per migrat que sigui, atacar a la nostra aimada Catalunya, a la nostra Catalunya de altres temps vençuda per Castella, perque havia de ser-ho, emprò que ara que'ns hem redreçat, ara que s'han canviat els papers esdevenint el esperit castellà en retrògade i mal avingut amb les modernes teoríes que imperen en els països que volen avençar, com Catalunya, i no estacionar-se, com sembla ha fet ella, ara, doncs, no podem consentir que se'ns insulti i molt menys devem passar ni transigir amb les pretençons llurs de l'anorreament nostre.

I lo pitjor és que per a pretendre les seves ridícles imposicions han de insultar, perque no poden fer-ho de altra manera, i exaltant-se, recorren a la historia, falsificant els fets, arribant a negar-los algunes vegades, atribuint unicament a altre regió lo que es ben nostre, —amb lo que donen una prova palesa de la seva ignorancia—, i després, deixant la historia, passen a la política, de aquesta a petiteses ciutadanes i de aquí, amb paraules que volen ésser de consideració, però en el sentit, en l'actiut, hi ha un odi que surt sempre de la mateixa base, çò és, de la dominació de Castella. I lo trist, lo mes trist de tot, es que hi hagi encara algun individu sistema antic, sistema els Benets i Coloms, els fassin chor, fent-se mal ells mateixos, fent mal a la seva riquesa i a la seva industria que l'han feta amb la suor dels seus germans catalans i ara quan ja han conquerit el relleu que'ls hi es menester per a asen-

tar-se allà aont se diuen tants disbarats, ara se capgiren, se desnaturalitzen i empenyen Catalunya a ésser completament diferent de lo que ha de ésser i de lo que té dret a tenir.

Volent pretext mes ridícol, mes insignificant, el que ha motivat aquest aldarull que al cap de vall no ha fet res mes que conseguir despertar la conciencia catalana, que si's va redactar un document en la nostra llengua? Que amb això se va perjudicar a algú? Què hi fa, no hi ha lleis que l'amparen? Quina teoria és aquesta que sembla mentida la defensin gent que's diguin catedràtics? Si aquestes ratlles enclouen quelcom de pecaminós, tot i estant escrites en català, també passarà per sobre el llapiç vermell del fiscal. A càs deixarà la justicia de jutjar-nos i condemnar-nos pretextant de que no'ns entenem?

Lo dels senyors Royo Villanova, Gullón i Galatino és senzillament indigne de persones quina missió es tant enlairada, és no tenir conciencia, i fins és antipatriòtic mirat des de'l camp aont combreguen.

Aquesta lluita serà eterna, fassin lo que fassin i diguin lo que vulguin aquests senyors. Ni els castellans transigiran mai amb el català, ni els catalans ens deixarem mai arreconar el nostre idioma, que és la base de la nostra nacionalitat i l'ànima de nostra raça.

El nostre primer dret, hem de procurar sia sempre l'ús de l'idioma català, de la nostra llengua, puix que l'idioma és la patria.

El miting de la Unió de Vinyaters de Catalunya

Diumenge passat, i com ja ho anunciarem, se celebrà al «Cine Moderno» el mitin organitzat per la Unió de Vinyaters de Catalunya, acudint-hi una gernació immensa que omplenà per complert el espaiós local.

L'acte fou presidit per D. Francisco Santacana, amb els senyors Elías de Molins, Comisari Regi de Foment i el Diputat provincial D. Josep Fortuny, com a president del Concell Comarcal, actuant de secretari el senyor Anglès. També hi havia al escenari els senyors Pere Mir, Joan Parellada, Josep M.ª Barnadas, Torres i Simó, de Barcelona, i Vallvé i Rull.

El secretari llegí un telegrama de adhesió del senyor Nicolau, aixís com també altres adhesions de personalitats i entitats, entre les quals n'hi havia del Senador senyor Balcells; el president de la Diputació, senyor Vidiella; Sindicats agrícoles de Bitem, Vilarrodona, Valls, Falset, Mataró, Vilafranca, Igualada, Martorell, Terrassa, Figueras i Sant Felin de Guixols.

El President del Consell comarcal de l'Unió, senyor Fortuny, amb curtes paraules fa la presentació dels organitzadors del miting i afegeix que no és un acte més de qualsevol entitat sense importancia, sino una crida que fa a tots els vinyaters per a que s'ajuntin i junts treballin per a defensar el fruit de son treball, i amb ell el pa dels seus fills, per a que apel·lin a tots els medis possibles per a fer impossible el frau i la fabricació de vins artificials, causes principals de la ruina de les comarques vinyateres. (Aplaudiments.)

Parlà després el senyor Vallvé, fent una descripció gràfica dels planols del Ministre de Hisenda i que de surà aquest projecte vindrà la ruina de la

propietat, puix que'l govern ho acapararà tot. Sent la puja de les subsistencies, que, malgrat la nostra mentalitat, estèm pagant-les mes cares que les nacions beligerants. Diu que a Italia, França i Suissa se protegeix al agricultor, i aquí a Espanya, a lo que se'l tira es a la ruina. Acaba demanant la cooperació de diputats i premsa per a aquesta campanya.

Fixem-nos en que si treballem nostres propietats, el govern sol en recullirà el fruit, i si no les treballem, ens en treurà la miseria.

Prudencia fins ara, volia dir virtut; en avant voldrà dir cobardia.

Cal no esperar nostra total ruina per a que'ns decidim a defensar-nos. Pensem que qui pega primer pega dos cops.

El senyor Mir explica lo que és la Unió de Vinyaters i combateix als falsificadors dels vins, dient que és aquesta la causa principal de llur despreci. Nega que hi hagi excés de producció; lo que hi ha es que amb arroj de la India i moresc dels Estats Units se fabrica alcafol, i amb dàtils, panses i figues se fabriquen vins que fant la competencia als de les vinyes. Combat enèrgicament al ministre de Hisenda, puix que tracta de restablir a les grans capitals els consums, i això es una nova punyalada a la vinyicultura. (Fou aplaudit.)

Després parlà el senyor Bernadas, qui culpà al Govern de la despreciació de nostres vins, puix que no carrega amb forts drets als alcafolles que no son producte del vi, i de aquí doncs els preus baixos dels vins. Descriu amb claretat les causes perque no's pot perseguir el desfrau, puix que tal i com estan fetes les lleis a Espanya, ni la Unió ni el Govern poden perseguir-lo, ja que'ls falsificadors se donen bona manya en presentar-los en condicions que puguin fugir del càstic.

A aquests enemics nostres, no'ls costa car el sulfat, ni la contribució els ensorra, i tinguent sota sotre totes ses propietats, ni'l mildiu, ni la pedregada s'els emporta la cullita.

Encar que en tota Espanya no's cullís ni gra de raim, nostres competidors sostindrien que hi ha excés de producció. Hem de buscar medis per a evitar-ho, això. Les armes de que disposem avui son ineficaces per a combatre'l frau. Els fabricants de vins artificials, tenen feta la defensa per quan se'ls persegueixi per falsificació: «No, senyors, això no és vi; és... aigua de dàtils.»

Hem d'anar de dret a fer veritat les estadístiques, a la declaració de cullita i a la més escrupulosa exigencia en les guies de circulació. (Aplaudiments.)

El senyor Parellada explica lo que la Unió representa per a la salvació de la vinyicultura i diu que s'ha de demanar la condonació de les contribucions, emprò no com se fa ara, en que lo que's perdona als pobles perjudicats se carrega als veïns, amb lo que resulta que és el Govern el qui no'n surt gens perjudicat.

Analitza el tremendo desastre ocasionat pel mildiu, i diu que calen procediments nous per a evitar que la catástrofe que lamentem, sigui la mort definitiva de l'element vinyater de nostra terra.

Diu que per auxiliar als bracers, és precís que's dongui gran impuls a les Obres públiques, i que per a lograr pels vins un preu sempre remunerador, és fa necessari, a més de perseguir el frau, establir diposits comunals municipals, que a més de assegurar el preu dels caldos, lliuraran als vinyaters de la usura, una de tantes plagues de les que arruïnen nostres vinyes.

(Ovació.)

Segueix despres el senyor Elías de Molins que

diu que s'ha de demanar al Govern protecció per als pagesos, puix que's ben trist que tenint aquí el sulfat se tinga que portar del estranger, pagant-lo a preus cars, quan fabricant-lo a Espanya el tindriem millor i mes barato.

França ha auxiliat als Sindicats agrícoles de manera directa, amb 60.000.000 de francs. Espanya no ha fet res en aquest sentit.

Ataca al Banc d'Espanya perque no dona facilitats als agricultors, puix que mentres aquestos se moren de fam per la perduda de les cullites, els tenedors de paper cobren el 20 per 100 sense treballar ni tindre preocupacions. Acaba donant gracies a la «Unió» per haver-lo invitat al mitin, i se ofereix incondicionalment a tots en lo que fassi referencia a la defensa de la agricultura.

En un magnífic discurs, el senyor Santacana fa el resum dels pronunciats, donant compte de les gestions que vé fent l'Unió per a resoldre'l problema de proveir als vinyaters del sulfat que necessitin, mostrant-se optimista en aquest punt, malgrat reconeix que és una gran vergonya l'escandalosa exportació de primeres materies, com les *pirites* de coure i l'àcid sulfúric, que laborats ens tornen de l'extranger, fent-ens-ho pagar a preus fabulosos.

Donà lectura dels telegrams dirigits als ministres i al Govern.

Així mateix el secretari llegí les següents conclusions, que foren aprovades per aclamació, amb lo que's donà per acabat el mitin que fou grandios de debó i com ho calia esperar mes, donant el fi del mateix.

Primer—Encomanar a la «Unió de Vinyaters de Catalunya» la petició al Govern, pels mitjans qu'ella consideri convenient i eficaces que se incorpori a la llei de vins de 1915 una reial disposició per la qual se prohibeixi i castigui amb tota severitat la introducció o permanencia de alcafolis no vinícols i de substancies que'l continguin, aont se guardi, manipuli o's vengui vi.

Segon.—Encomanar així mateix a la U. V. de C. que gestioni de l'Estat, de les Diputacions, dels Municipis i de la Mancomunitat catalana:

a) Que donguin a les Obres públiques ja acordades, en situació de esser comensades immediatament, la activitat indispensable per a que portin treball i beneficis a les comarques en que la perduda de la collita hagi posat en imminent perill de sofrir una emigració de bracers.

b) Que adoptin aquelles disposicions encaminades a que'ls Ajuntaments que's trovin en les circumstancies de beneficiar de les ventatjes de alguna obra pública, puguin facilmente obtindre subvencions, crèdits o recursos en la millor manera possible per a emprendre la construcció de dipòsits comuns de vi.

c) Que a l'accedir a la condonació de contribució als pobles que la tinguin sollicitada per les perdes ocasionades pel *mildiu* se fassi en tal forma que no resultin injustament gravats els altres que ho hagin sigut per diferents causes.

Varen enviar-se telegrams al senyor president del Consell i ministres de Governació, Foment i Gracia i Justicia, donant-los-hi compte del miting i demanant que estudiïn i resolguin prompte les conclusions aprovades, les quals els foren enviades.

Lectures estimulants

Nostres propòsits

En aquets moments solemnes i màgics de la gran epopeia mundial; a l'hora en que va a ésser canviada la fesomia de les coses i adhuc la fórmula del viure; quan els fonaments que sostenen l'edifici de la economia mundial han sofert un desballestament que fent trontollar la riquesa universal, amenaça en vindre estrepitosament a terra, nostre esperit ha tingut un moment de preocupació.

Realment; és tan gran l'interrogant que'l Destí ha volgut interposar a nostre camí, que l'incertitut mes tremenda ens embarga.

Peró, heus-aquí, que dintre aquesta incertitut, hem trobat un far lluminós qu'ens ha fet entre-venre l'esperança d'una nova orientació per a viure i

per a començar nostre propòsit de negocis nous i de nou empresos. Hem trobat una guia, un patró aont amotllar les noves normes de l'existencia, i aquest far, aquesta guia, aquest patró, ha sigut la lectura dels llibres moderns de negocis. Aixó que'n diuen l'última paraula dels grans innovadors de la economia mundial; la lectura estimulante.

Una nova sang circula per les nostres venes al amarar-nos de les salvadores doctrines d'aquests apóstols de la riquesa. Un alé de vida omplena, potent, el nostre ésser i ens sentim redivius, alegres i forts, i aleshores adquirim la tant desitjada confiança en nosaltres mateixos. Aquesta confiança que sempre és el preludi inequívoc de la victoria.

La voluntat, base primordial d'aquestes obres, se forma amb el sol fet de llegir llurs planes i un ferm propòsit d'esmena i de corretgir nostres erros se'ns apodera, i desitgem amb dalit començar una nova vida ont abocar-hi el gran capdal d'optimisme que havem anat amagatzemant pel transcurs d'un, relativament breu, espai de temps.

Doncs, bé; no podem ni volem ésser egoistes, i aquesta dolça alegria que havem experimentat, volem trasmete-la, al menys en part, a la joventut, animosa, que puja.

Així, doncs, en la dificultat de publicar integres les obres que mes ens han convençut, ho farem per tots aquells capitals, que, al nostre modest entendre, tingan major importancia.

I, tant de bó siga aquesta iniciativa insignificant que avui pensem emprendre, sana llevó, que's vagi sembrant en els cervells dels nostres joves amics, i's concreti amb la modulació d'una generació d'homes, sinó ben preparats, al menys ben disposats per a emprendre una forta esbranzida, que, al proporcionar-los un ben-estar individual, dongui a Tarragona una capa de barnís que l'arribi a assimilar amb una ciutat orientada modernament.

Preparem-nos!—Deixem que passi aquesta hora trágica; aquesta ona de sang i d'odis, i quan la Pau brilli al horitzó; quan el mon se prepari per a reconquerir els llocs perduts del camp de la producció i del comerç, que no siguem nosaltres dels eters furgons de *cola*. Ja que no la máquina propulsora, siguem una unitat de primera classe!

Febus ímpotent

El cel de plom posa als ulls com un vel de melangia,
l'aire que corra és esquerp,
el cos s'en plany, el cos vibra
L'ivern trigarà a arribar,
pro encastellat a les cimes
aixeca penons de neu,
el Nord la brisa enmatzina,
la brisa que va a la vall
a despertar-la, a punyir-la.
El Sol s'alça malaltic,
del cel estant prou voldria
que s'obris de bat-a-bat
un núvol tot avaricia,
pro'ls seus raigs son ímpotents
i no poden d'ú alegria
a les escasses verdors
de la terra fredolica,
consol als vells i als malalts,
abric als infants i als míseros.

J. COSTA I POMÉS.

MARGINAL

Viscan els analfabets!

Sens dubte que aquest Visca que encapsala vos sorprendrà de debó, amics llegidors si es que'n tinc; empró, quan vos hagueu fet ressó dels motius que me han induit a donar-lo, convindreu amb éll i segurament que fareu la mateixa exclamació.

El cas es ben notable i convé que tot'hom se'n fassi càrrec, puix si el poble dirigeix atacs an el governats, mai com ara podrà canviar els vituperis per frasses lloables per a Dato i demés companys directores. La premsa madrilenya donava compte fa dies, de

les següents paraules del novell ministre senyor Andrade: "He entregado al Ministro de Fomento, el presupuesto de Instrucción Pública para el año próximo, y hay en él una economía de dos millones de pesetas respecto del presupuesto actual." Al llegir-ho, volta prorrompre en una exclamació de indignació, empró, vaig obter en pendrer-ho com devia, çò és, en que aquestos nostres bons administradors que be saben lo necessitada en que's troba la Espanya económica—no pas la Espanya flamenquista que está en periodo àlgid—i per a mitigar-la, per a reduir un xic el déficit, de cada dia mes crònic, no troven res millor que destinar dos millons menys a Instrucció. Molt ben pensat.

Que hi fa que augmentin el ja considerable nombre de analfabets? Que'ls hi fa an ells que'ls altris no sapiguen llegir ni escriurer, si tampoc ho necessiten per a res? A cas la situació d'Espanya no exigeix fer economies, i de ont millor se poden obtenir sinó del presupost de Instrucció pública?

Heus-aquí, doncs, un cas de verdadera paradoxa; empro si, en qualsevol altre país que no fos aquest de la Espanya, ont no fa molts anys se obtenta beneficis en la Instrucció quan arreu del mon passa lo contrari, çò és, dispendis i no res mes que dispendis com es molt natural. A aquí, ont se senyala amb majors contingents els analfabets; aquí ont hi han centenars de pobles sense una escola; aquí ont els mestres—els pobres i soferts mestres—pateixen fam; aquí ont tot el poble está educat elementalment i malgrat aixó sab encare compendre que lo que li fa mes falta son Escoles; aquí ont se mostrat are—en ocasió de la sagnanta guerra Europea—que no som res, en tots els ordes, i que per tant devém instruir-nos; aquí... se confecciona un presupost de Instrucció Pública mermant-lo amb dos millons de pesetas!

Per a salvar la patria es menester acudir a tots els esforços encare que sigui necessari treurer-ho de la Instrucció. D'aquí, doncs, que acavem com comensém, amb el crit de Visca els analfabets, encare que sigui un sarcasme! Les circumstancies ho exigeixen, no hi ha mes.

PÒL'LUX.

A un senyor Cualquiera

Las reformas militares que actualmente s'estan discuten a les Corts espanyoles, han partit l'ànima, i que tendre la devia tenir, a un *senyor Cualquiera*; ell mateix s'ho diu, que, afigit i plorant ho lamenta en una de las *Cotidianas* de *La Vanguardia*, diari dels mes grans de paper, diari del perfecte tender o de qui li importi la cantitat, no pas dels que vulguin sustancia, ànima.

Lo que aquest *senyor Cualquiera* plora, és que se suprimeixin les *charangues* dels batallons i la meitat de les músiques dels Regiments.

Res, que diu que es reduir a la meitat la cultura espanyola. Ni gram mes ni gram menys, puig per aquest *senyor Cualquiera* les músiques militars son l'únic veicol de comunicació espiritual amb el reste del planeta: escoltin-ho com ho diu:

«Es preciso vivir en Madrid, Barcelona, Valencia y otras capitales en que abundan y aun sobran, las músicas para no hacerse cargo del inmenso perjuicio con la abolición de las charangas y la reducción a la mitad de las bandas de regimiento experimentará la cultura española. Esas charangas y músicas son un elemento de cultura, de civilización, de arte, de educación inapreciable en las ciudades y villas privadas de otro medio de comunicación espiritual con el resto del planeta, aparte de su intrínseca importancia militar.

No podré olvidar nunca que vagando por una población muerta, fosilizada, me devolvió al sentido de la vitalidad, en medio de un silencio sepulcral, la música de un regimiento que en un ruinoso barrio

donde se hallaba el cuartel, ensayaba la marcha de «Tanhauser».

Con aquella había bastante para que el próximo domingo, en el paseo de Santa Clara, la Glorieta, la Rambla, se dejaran sentir aires de vida de sublimidad y de aliento.»

Que vos sembla ço que no podrà oblidar aquest *senyor Cualquiera*?

No vos sembla que ja comensen a empipar aquets *senyors Cualquiera*s de Barcelona, i que de nostra volguda Tarragona ne fan camp d'experimentació considerant-nos als tarragonins com a sèrs inferiors infantivols i sens coneixements de res i que tenim de subjectar-ho tot a lo que un *Cualquiera* *senyor Esteve* se li pugui ocorre, ja sia des de *La Vanguardia* com des de qualsevol altre diari?

Ja n'hi ha prou, senyors Esteves!

Mireu que és cas! Que per hermojar un tros de nostra ciutat volem enderrocar un edifici que per a res necessitem i que per si sol amenaça enrunar-se? Ja se sab, els *savis* de Barcelona tractant-nos de analfabets de malmetedors de les grandeses passades i altres i altres cosetes.

Que per el contrari ens afanyem per a conservar els restes de edificacions antigues, que denoten el pas de passades generacions, i, que a les actuals procurem imposar-la d'esprit moralitzador; ja es sabuda la nova cantarella, *población muerta, fosilizada, sin vitalidad, etc. etc.*

Si és que a Tarragona aquest *senyor Cualquiera* queda sens vitalitat, pitjor per a ell i senyal segura de que és cego a tots els sentits i a tots el sentiments, puix que si hi busca *aires de vida, de sublimidad y de aliento*, no es quedi a les afores, entri una mica mes endins i també la sentirà la marxa del «Tanhauser» també n'haurà den Bach, den Palestrina, den Schubert, den Grieg, den Nicolau, den Morera i tants i tants altres. Al poble mort sens vitalitat que vosaltres creiu, també en saben de tastar del pa del sentiment ans que sia sens pasar per les músiques que ploren, i que consti que cap, absolutament cap mèrit volem restar-los-hi, que també ens dona vitalitat i que també n'es d'element de cultura, de civilització, d'art, d'educació inapreciable, en els pobles grans i petits, i per ell també en sabem del reste del planeta.

L'ànima dels pobles i llurs sentiments han de saber-se trobar, buscant-los allà aont sian, i no pas en geremiaques plorales de super-home barceloní que tot lo que no sia gran capital sembla estiga sots de son nivell, sapiguen-la trobar i colouen-vos-hi en la justa mida, per a jutjar als pobles, que ans que sian morts, ans que semblin que no respirin, tenen tan gran l'ànima i ella serà tan immortal, que els petits de sentiments mai per mai la podreu comprendre.

Notes ciutadanes

Els primers frets

Generalment, cada dos anys tenim una fetxa que'ns diu quan han de començar els frets que durant l'hivern tant i tant van accentuant-se: el dia de les eleccions municipals. Passat el jorn en el que'ls ciutadans han exercit un dels mes sagrats dels seus deures, un cop els escritinis ens han fet veure palpablement quins ciutadans entraran per any nou a Cà la Ciutat a vetllar pels interessos nostres,—llocs guanyats per el nombre mes crescut de vots, segons la llei del Sufragi—i, val a dir-ho també, a estudiar com i de quina manera podran augmentar els impostos i els recàrrecs que pesen sobre nosaltres, que no hem comés altre delictes que l'haver nascut en aquesta ciutat que'ns ha consagrat CIUTADANS i ésser ben disciplinats i aimadors de les nostres coses, passat el jorn, deiem, d'aquestes eleccions, notèu com la naturalesa canvia el seu modo d'ésser, i de benigna i agradívola en que durant tants mesos s'havia manifestat, se'ns torna feréstega, poc a poc, i'ns obliga a ésser potser valents i tot, desafiant-la a tot'hora i cada dia.

Passant per la nostra Rambla, haurèu vist l'aspecte que ofereix a l'estiu, quan el bullici de ciutadans hi és cotidianament, buscant aquell alè fres-

quívol que manca a tot'arreu. Les cadires se'n senten orgullosos i tot de poder albergar a tants i tants parroquians, tant a les hores quietes de la nit com a les demés del dia. Mireu-la ara, la nostra Rambla, el passeig ufanós amb vistes al blavenc i magestuós Mediterrani, i a les serralades que amb tanta passivitat ens acaricien amb aquests aires prenyats d'un fret mes gelat que la neu, mireu-la, sense concurrencia casi, sense cap cadira, fent-nos l'efecte de quan mirem una dama que no porti arrecades, que'ns sembla contemplar-la mig núa.

Els primers frets s'han presentat, pero es veu que no tothom els ha sentit, encara, perque, contrastant amb els demés ciutadans, que mig arrupits i tot emborraçats passen per els carrers i per els passejos, dos n'hem vist aquests dies, en plena Rambla, que, potser per lo que deiem, més valents que'ls altres, lluien elegants i encara flamants barrets de palla...

CIUTADÀ.

La Mancomunitat

El dimecres al matí donà començ la quarta reunió ordinària de l'Assamblea de la Mancomunitat, sots la presidència del senyor Prat de la Riba i amb l'assistència de la majoria de Diputats que la componen.

Apart del contingut del *report* del Concell Permanent, que's llegí a la primera sessió, foren en gran nombre les proposicions i esmenes presentades, les quals no detallem, per haver-ho ja fet la premsa diària, empro si devem fer remarcar que una de elles va encaminada a l'establiment de Escoles de Comerç a totes les poblacions ont sigui menester, començant per la de Tarragona, la que podria servir com a patró.

A la hora en que escrivim aquesta petita nota continúen encare les sessions, sense haver arribat a son terme, de manera que no podem dir res respecta a aquella proposició que tant atanya al avenç de nostra volguda ciutat i per la que tant ve treballant el «Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Industria», iniciador de aquesta campanya i a la qual hi ha prestat apoi tot Tarragona.

Darrerament si adherí l'Arquebisbe Dr. Lopez Peláez, qui telegrafia al senyor President de la Mancomunitat, fent-ho en català, demanant-li atengués ço que'l «Centre» tant justament demanava.

Confiem donar-ne favorable compte en el número pròxim.

Notes polítiques

Despres de les eleccions

Poc, o molt poques coses que no estigui dites podem dir; sols dos notes volem recullir. La primera que, are mes que mai, tenim ansies per a lluitar; que la lliçó de les passades eleccions serà aprofitada i que anèm a reorganitzar nos amb tots els entusiasmes i quina senyal serà un important acte que anèm a celebrar aont nostres capdevanters faran importants declaracions, que seran la orientació nova que anèm a emprendre.

Preparint-se doncs nostres amics a treballar ja que, si sura nostre propòsit, anem de fort a una propaganda que esperem serà feconda per nostres ideals nacionalistes i de llibertat.

I la segona, anc que sia aprofitant l'ausència del nostre volgut amic Lloret,—ja que si ell fos aquí no voldria perdissim el temps per aixó—, per a contestar, no al autor, sinó solsament per deferència al confrare *La Veu de Tarragona* que en «Woloff» el seu entranyable i indispensable col·laborador, director i repartidor, i consoci nostre tot en una peça, qui tracta de demostrar que En Lloret te una grossa alegria per haver contribuït a la derrota (?) de nostres amics, devèm dir-li que no té dret ni a parlar, ni a res, den Lloret ni de ningú, puix ja sab en «Woloff» per experiència que escupint al aire sempre queden els senyals en sa propia cara.

I prou que als gossos peteners val mes despreciar-los.

NOVES

El Dr. Martí i Julià, president de la Unió Catalanista, se troba completament restablert de la malfaltia que, per uns quants dies, l'ha fet abstenir dels seus quefers. Es amb molt gust que consignem aital nova.

Les curses dels carros peixeters pels carrers de la part baixa continúen com si res valgués la vida, que tan perilla, dels tarragonins.

Gangues de tenir un alcalde com el que tenim.

Ha sortit a llum, pulcrament presentat i editat per la casa Bonavía i Duràn, un nou calendari català titulat: «*Bloc-Manelic*» que conté escullides poesies i contalles seleccionades amb bon gust patriòtic i degudes als millors escriptors catalans.

Essent moltes les famílies que s'han queixat del text que contenen altres blocs similars, la casa editora ens comunica que respón de la bondat dels 366 treballs distints que conté el «*Bloc-Manelic*», l'impressió del qual està acuradament corretgida i estant marcats en vermell els dies que senyalen festes.

Creiem que la casa Bonavía i Duràn, que tant es distingeix en les publicacions d'aquest genre, haurà omplert un buit amb la publicació del «*Bloc-Manelic*», a l'ensem que haurà afavorit nostra causa catalana.

S'ha concedit autorització per a instaurar una càtedra lliure i gratuita de Llengua catalana, patrocinada per l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, en l'Escola Normal de Mestres, de Barcelona.

El número de *Renaixement* de la present setmana conté el següent sumari:

«Serbia».—«Esguards», per Maig.—«El català a Catalunya», per A. Rovira Virgili.—«L'administració local en temps de guerra», per C.—«Poemes de ma llar», per Pere de Tera.—«Serbia, la víctima», per R.—«Del dret de la força, a la força del dret», per Edgard Milhand.—«Del bloqueig de Grecia», per F. Rosell.—«Música», per R. P.—Noticiari.

Properament sortirà el primer volum de la «Biblioteca Valencia» que tan altament ha de ajudar a la propaganda i desenrotll de la literatura valenciana. Els llibres, que seran d'exquisida presentació i impresos amb minuciosa cura, contindran obres dels millors autors valencians.

Impremta de Llorens i Gabré. — Fortuny, 4

Panificació

FORNS DE SANT ANTONI

Diàriament, pa de primera

• • A domicili i al comptat

Rebolledo, 20, bis : : PORT

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscripta en el Govern Civil i en la Comissió general
 de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **DR. RABADÀ**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social
 Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroteràpia i anàlisis micro químic d'orina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606.

BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADÀ

*Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Melge
 de les Cases de Socors de Barcelona*

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a'ls pobres, franca
 dilluns, dimecres i dissabte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 90, entressol. — TARRAGONA

Podém demostrar
 que casa nostra
 es la mes barata en fot

GILABERT GERMANS : Unió, 20

Galeria Fotográfica d'Art

PERE PALLEJÀ — Unió, 18

PERE LLORET

CORREDOR REIAL DE COMERÇ

Apodaca, 9

GRANDS NOVITATS en

Sombreros i Gorres

RAMON ALOQUIN

UNIÓ, 20

JOAN ESBERT

FARMACÈUTIC

UNIÓ, 22

Joan Ruiz i Porta

PROCURADOR

Vilamitjana, 9, 1.er

Farmacia Central

Laboratori Químic Bacteriológic

Marti Güell

Rambla Sant Carles, 41 : : :
 : : : i Sant Fructuós, 5

GALLINAS

y demás aves de corral se crían gordísimas, sanas y mas ponedoras usando el AVIOL-MASVIDAL.— Unico patentado.— Cura radicalmente el moquillo (brom), viruela y mal de cuello. Es la salvación de los polluelos. De venta en TARRAGONA: Ferreteria de MATIAS MALLOL, calle San Agustín, 9 y Augusto, 3. — Pídase prospecto.

PERE SIMÓ ROMEU

ESPECIALISTA EN ENFERMETATS DE LA BOCA I DENTS

Curació de la cariç dentaria i abturacions en plata, platino, marfil : Orificacions : Treball d'escola americana : Ponts, corones, pivots, dent espiga : Dents i dentadures de totes classes i preus : Cirurgia i tractament pràctic-modern per la curació de les enfermetats de la boca i extraccions.

CONSULTA tots els dies, de 9 del matí a les 4 de la tarda, menys els diumenges

RAMBLA SANT JOAN, 53, PRAL.

TARRAGONA

"ANUARIO COMERCIAL"

EDICIÓ DE 1916

INFORMACIÓ COMPLERTA DE TOT ESPANYA I POSSESSIONS

DOS VOLUMINOSOS LLIBRES

Solidament enquadernats

Demanat avans del 1.er de Gener. Pessetes 15'00
 Demanat després. " 20'00

ANUNCIS A PREUS BARATÍSSIMS

AGENT A TARRAGONA: PERE OLIVELLA

MOSTELLE

(RAIMOST)

Suc de raims sense alcohol

The Grape Juice Co. L^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més
 higiènic
 Un excelent refresc
 El millor aliment en les
 malalties i convalencia
 Se ven per tot arreu

IMPREMPTA

**Llorens
 i Cabré**

Fortuny, 4

TARRAGONA

Companya de segurs sobre la vida

La New-York, de New-York

Companya de segurs contra incendis

L'UNION, de Paris

Companya de segurs contra accidents

L'Assicuratrice Italiana, de Milán

Companya de Segurs marítims i terrestres

Centro Catalán de Aseguradores, de Barcelo a

LA LIGURIA, de Milán

SUBDIRECTOR A TARRAGONA:

Maciá Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

DE

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamanys : Escribanies : Plumes Stilogràfiques : Pesa-carres : Copiadors, etc : Gran novetat en pitja papers amb rellotje veritat : Postals de totes menes i albums per a les mateixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

MAGATZEM DE FERRETERIA

FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes - Objectes per a regalos

Articles per a magatzems de vins i olis

Maciá Mallol Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9